

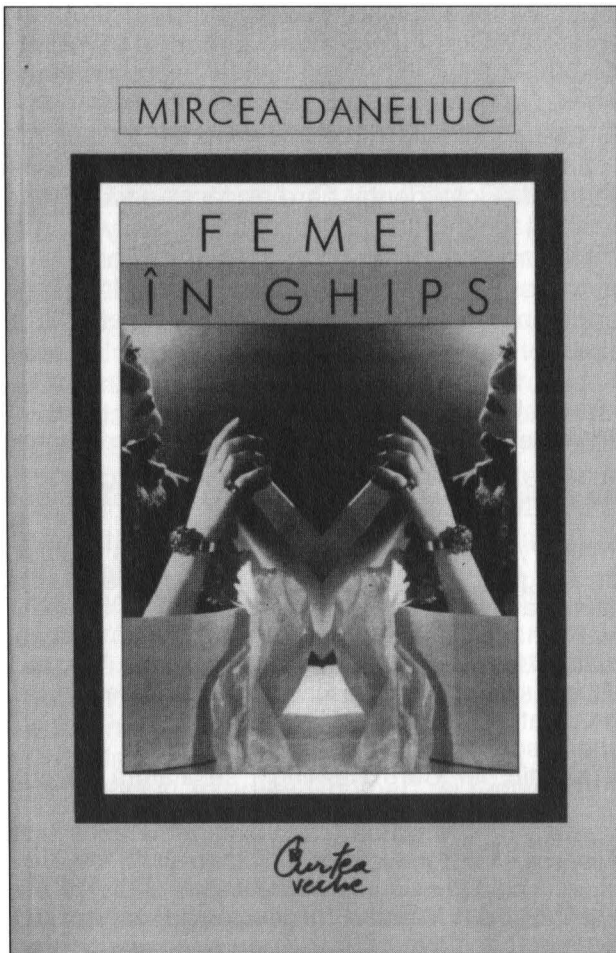
CARTEA DE TEATRU

Constantin PARASCHIVESCU

Duelând cu alienarea

La aceeași editură, Curtea Veche, la care i-a apărut acum trei ani volumul cu piesa de teatru *Carlo Carlini, iluzionism*, Mircea Daneliuc publică recentul volum cu alte trei piese, **Femei în ghips**. În stilul consacrat de precedentele, cu explorări în zona derizoriului și absurdului uman, cu amprenta specifică a „jocului ficțional”, cum își recomandă una dintre piese. Încă de la prima inclusă în sumar, care dă și titlul volumului, luăm act de alternativa dilematică din care putem interpreta personajele și actele lor, aici fiind numai două, cu denumirile lunilor de

primăvară care încep cu aceeași literă, May și Martie – „La fel de bine, bărbați. Sau, poate, femei. Cum vă place”. În următoarea piesă, *Popescu*, ele sunt puzderie, cu secundare și figurație cu tot, toate Popescu... Pacientul, Doctorul, soțiile lor, Reporterul, Crainica, Asistenta-Șefă, brancardieri, pensionari, popi, cetățeni și popești. O țară de Popești, s-ar zice, așa cum ar putea fi și de Lonești, nume neaoșe cu amprenta tărâmului unde dramele au și ceva grotesc, ies din matca autenticului fărâmițate, alterate, fără fiorul realei suferinți. Cazul doctorului Ciomu care i-a retezat, din neatenție, bărbăția unui pacient, e multiplicat în variante imaginare cu consecințe de senzațional ieftin ce implică, să zicem, amputarea normalului unei societăți aflate, de mai mult timp, sub dominația iraționalului și a scenaritei. „Ce lume urâtă”, exclamă pacientul Popescu în final, după schimbarea de sex pe care i-a făcut-o tot doctorului incriminat Popescu, spre a se bucura în voie de grațiile senzuale

reciproce. „Hai că i-am tras în piept...“, zice doctorul hulit și se sărută prelung, în timp ce „nourași celești îi învăluie, izolându-i de tot ce există“. Și a treia, *Tenis*, e cu o listă bogată de „*dramatis personae*“, alături de protagoniștii *meciului* sugerat, Akin și Cubel, evoluând iubitele, una dintre soții, arbitrii, antrenorii, comentatoarea, într-un spațiu care schițează jumătatea unui teren, „cu fileul poziționat oblic la rampă“, tribuna spectatorilor în planul doi și cealaltă jumătate în culise sau în sală. Evident, nu e obligatoriu ca actorii să apară în costume de sport sau să mimeze partida, arbitrii cu repetatele lor intervenții pot fi invizibili, doar să se audă, regulile disputei nu contează, acțiunea se derulează „în senină lipsă de realism“. Dar dispută există, în plan fictiv, cu absurde implicații pronunțate.

Într-o succintă caracterizare de pe coperta a IV-a, Răzvan Petrescu face o distincție pe care țin să o menționez: „Ceea ce-l deosebește net de tinerii săi confrăți este modul de abordare. În timp ce noua generație de scriitori tratează realul luându-l ca atare și trântindu-l pe hârtie – uneori cu sunet fals, iată cauza pentru care volumele lor sunt greu de citit – Mircea Daneliuc folosește iraționalul pentru a desfășura negativul *esențelor* universului românesc“. Observație pertinentă, mulți autori de texte transpun realul sorbid și trivial așa cum îl află, pe principiul autenticității nemijlocite, ignorând *autenticitatea ficțiunii*, filtrul care o prelucrează cu un ochi inspirat și viu. Și foarte mobil la Mircea Daneliuc, cu alternanța contrariilor, într-o unduire radiantă de sugestii și paradoxuri, amețitoare, năucitoare uneori. „*May*: Nu vreți, totuși să ieșim undeva? / *Martie*: Nu mă simt, doamnă, în stare. Nu mă pot hotărî așa, una, două. / *May*: Pentru că nu sunteți viu. Nu mai aveți nebuneală, dacă mă înțelegeți“. Viul echivalat, vasăzică, cu oarece nebuneală... („Strâmbe cărcotașii din nas la pilda mea, dar să-mi spună cum e mai bine: să te lași purtat de o dulce nebunie, ori să n-ai alt gând decât să-ți pui ștreangul la gât? [...] În tot locul găsești nebuni care râd unul de altul și se înveselesc împreună“ – Erasmus din Rotterdam, *Elogiul nebuniei*). *Drama română*, cum a fost numită *Popescu*, e un spectacol al micului ecran extins la senzaționalul social, al naturii chiar. Desfășurat în „scene“ (26), ca secvențe de reportaj, e în permanență comentat de crainici, opinia publică năvălește cu indignarea stărnită de nesăbuiința faptului. „Tăiați ajutorul social, dobânda la bănci, căldura... Ați ciopârțit toată țara!“, se fac insinuări la specula cu organe („Un rinichi, zece mii de para...“), reporteri TV mișună tot timpul și, spre sfârșit, devin martiri („Mă doare enorm! Și în loc să mă ascund undeva, trebuie să-mi bubuie mintea. Imi trebuie bani, am datorii, sunt mort după bani!“), un fenomen meteorologic suspect de culoare albastră se produce – picuri, obiecte imponderabile, ceață, nor azuriu...“ E cerul! E cerul pe noi!“ Cade și cerul pe viermuiala asta autohtonă, de lehamite. Și la a treia piesă, *Tenis*, „se prăvălește și ploaia“ în final, care îi alungă pe spectatorii din tribună. E un meci existențial – „Nu știți ce i-a făcut într-o zi. Țsta lui ăsta. Și invers“ –, unde o înfrângere nu e tot una cu un eșec; „Băiatu’, lumea întreagă, atâta câtă o vezi, s-a clădit pe eșecuri de milioane de ani, nu pe biruințe, triumfuri și alte chestii slabe care durează trei zile. Eșecul e veșnic, e ca universul. Motorul! Țsta împinge. Istoria e o poticneală din eșec în eșec“.

Fantezie debordantă, fapte pestrice, controversate și grotești, situații paradoxale, sugestii vizuale, auditive, gândire vie, scripitoare, ca un ascuțiș. De lamă. De spadă. Muschetar, duelând cu alienarea morală a ființei din om.

Sunt reprezentabile piesele lui Daneliuc? Că până acum nu s-a jucat nici una. De ce n-ar fi?... Spectacolul lecturii e, însă, mai iute și mai incitant decât realitatea scenei.